

Litt om

Barnesangprosjektet Laxevaag

Lokale tradisjonelle sanger er i ferd med å gå i glemmeboken. Det synses mindre i de tusen hjem enn før, og dermed skjer det i liten grad overlevering av sanger fra generasjon til generasjon. Dersom sangene skal leve videre, er det derfor viktig å sørge for videreformidling på en annen måte.

Etter koronatiden startet jeg opp igjen arbeidet med mitt videreformidlingsprosjekt som gjelder tradisjonelle barnesanger fra hele Bergen. - En samtale med Helge Farestveit om «noe for de minste på Damsgårdsdagene», satte fart i arbeidet med et delprosjekt. Sangene skulle ha tilknytning til Laksevåg og passe for aldersgruppen 3(4) til 6 år. Dette prosjektet fikk navnet «Barnesangprosjektet Laxevaag».

I forkant av en «interaktiv konsert» på Damsgårdsdagene i juni 2022, skulle barn på Indre Laksevåg i nevnt alder få tilbud om gratis sangstunder. Disse skulle gjennomføres i april og begynnelsen av mai. Sangstundene skulle ledes av undertegnede sammen med Per Bolstad på trekkspill. Før sangstundene ble det gjort opptak av sangene, og de ble lagt ut på indrelaksevåg.no. Dette fikk vi hjelp til av Fyllingsdalen og Laksevåg Kulturkontor. Barnehager, og andre steder med barnegrupper, ble oppfordret til å synge mye på sangene, og til å videreformidle sangenes nettadressen til barnas voksne og andre interesserte.

Det må ha blitt sunget mye og godt på sangene mange steder, for det var mye herlig barnesang å høre da vi var samlet i Smien på Damsgårdsdagene 😊.

Det var så vellykket at det ikke er usannsynlig at det blir felles sangstund med gamle lokale barnesanger på Damsgårdsdagene en annen gang også.

Prosjektet handler om konkret opplæring i lokal, klingende folkekunst – noe som også automatisk gir utgangspunkt for formidling av lokalhistorie. - Hvorfor sier noen «nede på Holmen» (slik det også synses i en av de gamle sangene) i stedet for «nede i Laksevågparken». Hva er en «stortingsmadam», og hva har hun med Damsgård Hovedgård å gjøre ? Det er ord og uttrykk i sangene som trenger forklaring, også om hvordan det var i hverdagslivet i gamle dager. De trengte f.eks. ved til gruen/vedkomfyren for å koke/steke mat. Det fantes ikke strøm, så de hadde ikke komfyrer /PC/mobiltelefoner/ varmpumper osv..De fleste sangene ble til lenge før Puddefjordsbroen, Askøybroen og Sotrabroen var påtenkt, så da måtte man i båt for å komme seg over fjorden. Først rodde man, eller ble rodd. Etter hvert kom fergene. Både Uren, Laxevaag og flere andre ferger er navngitt i en av sangene vi valgte.

Laksevåg hørte til Askøy kommune fram til 1918, og ble regnet som del av «strilalandet» fram til Laksevåg, Åsane, Fana og Arna ble innlemmet i Bergen i 1972. Det finnes sanger fra Laksevåg som er varianter av sanger som finnes på www.strilakultur.no .

Laksevåg ble et attraktivt område for «lystgårder», datidens fritidsboliger for overklassen i byen, fra ca. 1770. Og stedet ble etter hvert kjent for sine skipsbyggerier med tilhørende verksteder, spesielt etter at Jens Gran kom i gang med treskipbygging i 1805 (dette er under

Napoleonskrigene). Reperbanene våre stod ikke tilbake for andre når det gjaldt kvalitet på tauverket. Etter hvert kom det også til jernstøperier og annen industri som ble viden kjent. Det finnes barnesanger som bærer med seg informasjon om mangt og mye i tilknytning til dette.

Laksevåg har hatt behov for arbeidskraft. Dette førte med seg stor «innvandring», spesielt fra «strilalandet» og kysten ellers, men også fra andre steder i landet – og fra andre land. Vi finner sanger her som finnes i andre varianter andre steder.

Sjøfolk som ventet mens skipene deres ble reparert, kan også ha påvirket den lokale kulturen. Det var ikke mange innkvarteringssteder på Laksevåg, så de fleste måtte bo i private hus; mange bodde på framleie i overfylte hus. Deres sanger, historier og annen kultur ble ganske sikkert videreformidlet der de bodde. Det finnes spor i lokale barnesanger som kan tyde på det.

I 2003 vedtok UNESCO en konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven. Gamle sanger, fortellinger, språk og kulturelle referanserammer/kulturell identitet er deler av denne arven. – Laksevåg sine gamle barnesanger kan altså betegnes som verneverdige.

Det konkrete målet for dette prosjektet er å vekke til live gamle barnesanger og samtidig formidle medfølgende lokalhistorie og kultur. Håpet er at dette også skal være med på å bygge lokal tilhørighet og identitet.

Jeg håper lydfilene, sammen med tekster, noter og besifring vil føre til at mange lærer seg sangene og videreformidler dem.

Ta svært gjerne kontakt med meg eller Kulturkontoret dersom du kan lære meg en eller flere gamle barnesanger som har vært i bruk på Laksevåg og/eller i eller rundt Bergen, også om melodi eller tekst er en variant av noen av sangene du finner på denne siden.

Med stor takk til de som hjalp meg med å få gjennomført «Barnesangprosjektet Laxevaag» i rekordfart.

(Rett under sangene her på indrelaksevåg.no kan du lese hvem hjelperne mine var.)

Laksevåg 2022

Gisken Nygård
giny@online.no